

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра психології і туризму

КУРСОВА РОБОТА

з психології

на тему: «Особливості розвитку інтелекту у молодших школярів»

Студента II курсу групи Сл(укр) 03-21
Педагогічного факультету романо-
германської та української філології
Спеціальності 014 Середня освіта
Микитюка Віталія

Науковий керівник: викладач
кафедри психології і туризму
Пліш Ганна Йосипівна

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____ Оцінка ЄКТС: _____

Члени комісії:

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Теоретичні основи дослідження інтелекту у психологічній літературі

1.2 Загальна характеристика розумового розвитку молодшого школяра

1.3 Процес формування інтелектуальних вмінь і навичок у молодших школярів

ВИСНОВОК

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

2.1 Методика організації дослідження

2.2 Аналіз результатів експериментальної роботи

ВИСНОВОК

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність теми. Тривалий час існували дві точки зору на інтелект. Згідно з першою точкою зору, інтелект є суто генетичною ознакою: людина або народжується розумною, або ні. Згідно з другою точкою зору, інтелект пов'язаний зі швидкістю сприйняття або реагування на зовнішні подразники.

Сьогодні більшість психологів сходяться на визначенні інтелекту як здатності індивіда адаптуватися до навколишнього середовища.

Дослідження актуальності таких питань, як інтелектуальний розвиток, навчальна мотивація, обдарованість та механізми її розвитку в різні вікові періоди зумовлено передусім необхідністю визначення загальних психологічних і соціальних характеристик обдарованості у дітей. Враховуючи відмінності в підходах до вирішення проблем і концептуальних визначеннях, важлива роль мотиваційної складової вродженого таланту є загальноновизнаною. Стимулювання внутрішньої активності особистості забезпечує повну реалізацію її можливостей у будь-якому віці, але ранні прояви здібностей найефективніше забезпечують її подальший розвиток.

Мета курсової роботи – збагачення інтелектуального розвитку молодших школярів.

Завдання курсової роботи визначається її метою:

- Визначити поняття та структури інтелекту;
- Узагальнити та охарактеризувати психологічний розвиток молодших школярів;
- Проаналізувати процес формування інтелекту та умінь молодших класів;
- Провести дослідження інтелектуального розвитку молодших школярів та проаналізувати результати експерименту.

Об'єктом дослідження даної курсової роботи є учні початкової школи.

Методи дослідження: аналіз психолого-педагогічних джерел, математична обробка експериментальних даних. При роботі з вихідною інформацією використовуються загальнонаукові методи аналізу, синтезу, абстрагування та узагальнення.

Теоретичне і практичне значення курсової роботи полягає в дослідженні та аналізі матеріалів щодо особливостей інтелектуального розвитку молодших школярів, процесу формування інтелектуальних умінь і навичок молодших школярів та проведених досліджень. Психологічні якості молодших школярів.

Структура роботи: Курсова робота складається зі вступу, основної частини, висновку та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Теоретичні основи дослідження інтелекту у психологічній літературі

Одним з потенційних факторів успіху в житті є феномен емоційного інтелекту. Сьогодні питання дослідження емоційного інтелекту показують, що воно належить до широко обговорюваних проблем, висвітлюючи вимоги до оптимального функціонування людини, такі як виконання емоційної компетентності, емоційної зрілості, емоційної культури, емоційної креативності тощо.

За останні кілька десятиліть у науковій літературі з'явилися нові досягнення, присвячені вирішенню цього питання, сучасні дослідники сприймають як належне теорію емоційного інтелекту як одну з найважливіших з них [6].

Концепція емоційного інтелекту була введена в 1990 році Джоном Маєром і Пітером Саловеем і популяризована в 1995 році в книзі журналіста і психолога Деніела Гоулмана. Автор однієї з останніх монографій на цю тему [9] стверджує, що серед психологічних феноменів, відкритих наприкінці 20 століття, важко знайти феномен, який привернув би таку пильну увагу вчених і представників практичної сфери, як дослідження емоційного інтелекту.

Слід зазначити, що теорія Г. Гарднера була розроблена в результаті досліджень інтелектуальних і неінтелектуальних компонентів Девіда Векслера, який ще в 1940 р. розглядав інтелект як структурну сутність і поділив розумові здібності на вербальну та неінтелектуальну мову. Його основна ідея полягає в тому, що в дисципліні може домінувати той чи інший набір здібностей. Слід також зазначити, що в 1950-х роках аналіз поняття «самоактуалізація» представником гуманістичної психології А. Маслоу привів

до багатьох досліджень особистості, що поєднують когнітивний і афективний елементи.

Спираючись на наявні дані, Гарднер припускає, що внутрішній і міжособистісний інтелект людини такий же важливий для успішного функціонування людини в суспільстві, як і загальний інтелект (IQ), вимірний за допомогою тестів на коефіцієнт інтелекту. Особливо це стосується тих сфер, які пов'язані з постійним спілкуванням і характеризуються підвищеною відповідальністю, що характерно для тих, хто займається управлінською діяльністю. Зрозуміло, що високорозвинені навички міжособистісного спілкування передбачають ефективність процесу спілкування, який відіграє найважливішу роль як у повсякденному житті, так і в професійній діяльності.

Таким чином, в рамках різних течій в соціальних, психологічних, економічних і філософських науках формування уявлень про співвідношення емоцій і розуму зазнало тривалого розвитку. Давно визнано, що між емоціями та думками існує складний опосередкований зв'язок. Багатовікові дискусії з цього питання призвели до уявлень про необхідність об'єднання емоцій і розуму та систематизації їх впливу на поведінку людини, а вчені завжди визнавали важливість особливостей комунікаційного процесу. Лише у XX ст. Отримані знання формують теорію соціального інтелекту, яка визнає важливість інтеграції мислення та емоцій, яка є важливою для своєчасної адаптації до умов середовища та взаємодії людей. Вивчення особистості в галузі психології сприяло розвитку цієї теорії шляхом поєднання когнітивного та афективного компонентів, тоді як уявлення про інтелект як структурну сутність сприяло подальшому розвитку теорії мультиплікативного інтелекту.

Г. Гарднер зазначав, що успішна людина повинна мати різноманітний інтелект, у тому числі широкий спектр здібностей.

1.2 Загальна характеристика розумового розвитку молодшого школяра

Засвоєння мови залежить від надзвичайної мовної активності дітей. Ця діяльність проявляється в словотворенні, умінні підібрати правильне слово за заданої умови. Діти легко знаходять потрібні словесні асоціації, передбачаючи рими. Молодші школярі починають орієнтуватися в системі рідної мови.

До шести-семи років дитина опановує складні граматичні системи розмовної мови, так що мова, якою вона розмовляє, стає для неї рідною. Дитині легко вимовляти слова так, щоб вона могла розрізняти інтонацію і звук на початку слова. Успішному оволодінню читанням і письмом сприяє вміння раціонально аналізувати слова.

Учні молодшого шкільного віку вміють не тільки розрізняти колір, форму, розмір і положення предметів у просторі, а й правильно називати запропоновані кольори і форми предметів, правильно порівнювати предмети за розміром. Він також може малювати найпростіші фігури та розфарбовувати їх заданим кольором.

Діти цього віку добре розуміють, що картини чи малюнки є відображенням дійсності. Розглядаючи малюнки, дитина вже вміє правильно оцінювати перспективні зображення, оскільки знає, що один і той же предмет здалеку здається малим, а зблизька більшим.

Пізнавальна активність є ознакою психічного здоров'я дітей. Цікавість дитини завжди спрямована на те, щоб зрозуміти навколишній світ і скласти враження про нього. Під час гри діти намагаються встановити причинно-наслідкові та залежні зв'язки. Чим активніше розум дитини, тим більше питань вона задає, і тим різноманітнішими стають ці питання. Вона змушена використовувати свої знання, уявляти ситуації та намагатися знайти способи відповідей на запитання.

Пізнавальна діяльність дитини, спрямована на вивчення навколишнього світу, організовується її тривалою увагою до предмета вивчення до вичерпання інтересу. Якщо дитина шести-семи років зайнята важливою для неї грою, вона може грати розсіяно дві, а то й три години. Він також може так само довго зосереджуватися на продуктивній діяльності (малюванні, конструюванні тощо). Однак результат цієї зосередженості – це результат зацікавленості тим, чим зайнята дитина.

У школі діти стикаються з необхідністю довільного декламування, оскільки навчальна діяльність, безперечно, вимагає від дітей декламації. Учитель інструктує дитину про способи і засоби запам'ятовування і відтворення матеріалу. Обов'язковою умовою пам'яті є розуміння - вчитель фіксує увагу дитини на необхідності зрозуміти, вчить дитину розуміти те, що вона повинна запам'ятати, задає мотивацію для стратегій запам'ятовування: збереження знань, умінь не тільки для вирішення? завдання шкільних проблем, а також для всіх майбутніх істот.

Довільне запам'ятовування стає основою навчальної діяльності, і діти починають розуміти, що їх потрібно змусити себе запам'ятати. Так, запам'ятовування та копіювання навчального матеріалу дозволяє дітям рефлексувати особистісні психологічні зміни, викликані зануренням у навчальну діяльність, і бачити, що «самонавчання» означає самозміни в плані знань і здатності набувати вільних дій.

1.3 Процес формування інтелектуальних вмінь і навичок у молодших школярів

Обговорена на останньому з'їзді вчителів Доктрина національного розвитку освіти України визначила освіту як «стратегічну основу індивідуального, соціального, національного та національного розвитку, запоруку майбутнього, освіти в більшому масштабі». і людиноємна соціальна

культура. «- Економічна, культурна і наукова організація», а й називав її засобом відтворення і примноження інтелектуального і духовного потенціалу народу, виховання патріотів і громадян, елементом ефективної суспільної модернізації, зміцнення країни в міжнар. арена. [1]

Сучасна психологія розглядає навчання не тільки як функцію пам'яті, а й як фактор внутрішньої активності суб'єкта і головну передумову розвитку. Так, на думку І. Агапової, «основним фактором інтелектуального розвитку є навчання, на основі якого розвивається особистість» [1, 5]. У психологічній теорії діяльності показано, що основною характеристикою діяльності є її предметність. Предмет діяльності може бути матеріальним або ідеальним, як зазначав В. Давидов, завжди дає спрямованість діяльності. Психологи дійшли висновку, що будь-яку діяльність, в якій людина проявляє новоутворення, можна вважати навчанням і розвитком, у процесі якого вона оволодіває тим чи іншим історично виробленим способом діяльності [2, с. 67].

Важливим засобом досягнення мети виховання — розвитку всебічно гармонійної людини — є методика формування діяльності та стосунків. Методика інтерпретації змісту освіти, спрямована на формування інтелектуально розвиненої особистості, є основою навчальних понять, які вчені називають проблемним розвитком. Ефективність формування понятійного мислення молодших школярів, якість їхнього інтелектуального оснащення гарантується здатністю до формування понять і загальними методами, які вони засвоюють. Формування понятійного мислення учнів молодших класів можна здійснювати на основі предмета гуманітарного циклу, який відрізняється високою впорядкованістю та системністю.

Традиційно інтелектуальний розвиток протиставлявся духовному розвитку. Прикладом є «Факти народної педагогіки». У період становлення педагогіки та подальшого розвитку класичної родинної педагогіки з'являється чимало праць, пов'язаних із зазначеними проблемами (К. Ушинський, О. Духнович, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський).

Інтелектуальна діяльність, як і діяльність у всьому психічному житті учня, залежить від характеру інтелектуальної діяльності в процесі навчання. Істотним недоліком освіти є її однобічна спрямованість на інтелектуальну діяльність, накопичення знань без їх реального використання, у тому числі інтелектуальної діяльності, необхідної для подальшого духовного розвитку особистості.

У практиці виховної діяльності слід дотримуватись таких правил: Знання, отримані учнем під час навчального процесу, не повинні бути зайвим тягарем, а повинні зберігатися в пам'яті як «запас» для подальшого використання. Знання повинні безперервно розвиватися в процесі практичного застосування і розвивати мислення учнів.

Завдання вчителя – заохотити учнів до участі в таких виховних заходах на основі творчих ідей. Поєднання інтелектуальних і фізичних сил є умовою розумової загартованості підростаючого покоління, підготовки учнів до продуктивної діяльності.

Важливим фактом у навчальній діяльності є вміння врахувати той факт, що певні компоненти психічного і духовного світу людини на певних етапах розвитку виражені сильніше, ніж інші. Успіх навчальної діяльності залежить від того, наскільки вчителі вміють враховувати важливість радості та смутку, задоволення/невдоволення, визначеності/невизначеності в житті учнів.

Процес виконання завдань різного типу, які сприяють формуванню інтелектуальних умінь молодших школярів: дослідницькі (спостереження, дослідження, підготовка дослідів, пошук відповідей у науковій літературі тощо), порівняльні (від простих до порівняльних з виявленням схожості та відмінностей між поняттями та ін.). складні явища); послідовність мисленнєвих дій, використання алгоритмів або їх самостійне складання; аналіз і узагальнення символів, групування явищ у нові категорії чи види.

Від рівня розвитку тих чи інших навчальних умінь залежить успішність навчальної діяльності учнів, їх інтелектуальний розвиток.

– вміння читати. Воно характеризується виразністю, інтонаційністю, швидкістю з урахуванням жанру тексту, а читання залежить від засвоєння учнями тексту. Необхідно посилено працювати над розумінням учнями прочитаного тексту.

– Уміння слухати. Випереджувальні компетенції зосереджені на змісті історії, інтерпретації чи запитаннях учителя та відповідях на запитання учнів. Аудіювання має супроводжуватися аналізом, умінням переглянути та оцінити почуту інформацію.

– Самовираження та вміння висловлюватися усно. Йдеться про відповіді на запитання та переказ прочитаного чи почутого. Усний опис картинок, обладнання та спостережень. Можливість поставити запитання про розповіді вчителя, тексти для читання тощо.

– вміння писати. Композиція та навички письмової мови є обов'язковими умовами. Уміти правильно писати на дошці, у книжці, описувати побачене, писати під диктовку, писати твір чи твір на задану чи вільну тему, узагальнювати прочитане тощо.

– уміння читати. Це вміння добирати необхідну літературу, визначати її загальний зміст, використовувати різні форми для запису прочитаного, користуватися довідковими матеріалами, словниками та періодичними виданнями.

– Спеціальні навички. Записи, технічні креслення, карти можна читати. Здатність до математичних розрахунків, прослуховування музики, написання чисел, формул, нот, вміння користуватися словниками під час вивчення іноземної мови тощо.

– Розвивати розумові здібності. Здатний дотримуватися розумної системи психологічної діяльності, сумлінно виконувати навчальні завдання, підтримувати порядок на робочому місці. Учні повинні вміти чергувати

розумову роботу з перервами або іншими видами діяльності. Розвиток розумової діяльності включає усвідомлення учнями загальних закономірностей психічної діяльності та вміння слідувати цим закономірностям, а також розуміння важливості поступового входження в діяльність та її ритмічності [3, 57].

Основою початкової освіти є не лише міцно засвоєні учнями вміння та навички, але ключові компетентності мають стати важливим надбанням для розвитку середньої освіти. Серед них можна назвати: здатність до навчання, здатність до охорони здоров'я, загальну культурну здатність, громадянську здатність, підприємницьку здатність, соціальну здатність, інформаційну та комунікаційну здатність. Формування кожного з них потребує системного впливу.

Отже, щоб розвинути здібності до навчання молодших класів, необхідно забезпечити низку умов, серед яких: стимулююче навчальне середовище, наявність висококваліфікованих вчителів, хороша домашня цікавість до «в'янення».

Безпосередні підходи до розвитку навчання учнів передбачають використання розвиваючих вправ і багатофункціональної системи завдань. Для цього використовуються певні групи завдань.

Група перша: Розвиток процесів сприйняття, процесів уяви, організаційного формування, логічної мови, загального пізнання, умінь і навичок оцінювання та контролю.

Друга група: учні за допомогою слів, образів, практичних дій виконують готові та самостійно створені конструктивні, образні, творчі завдання.

Третя група: навчальні процеси, пов'язані із завданнями комплексного характеру, де основна навчальна дія збагачена використанням інших (трудова

дія – музично-поетичний супровід; усний твір – одночасне сприймання малюнка; орфографічні вправи – музичний ритм тощо).

Четверта група: Використовуйте будь-які опори, алгоритми, моделі (особливо створені дітьми та вчителями разом для стимулювання самостійного міркування), щоб допомогти молодшим учням перейти від конкретної поведінки до узагальненої [5].

Таким чином, у молодших школярів може переважати дослівне запам'ятовування і переказування, якщо їх не навчити сприймати і осмислювати матеріал. Дитина, боячись сказати щось не так або неточно, намагається дослівно переписати текст. Тому діти часто розуміють завдання вчителя «читати і переказувати» як «навчання», а для міцного запам'ятовування потребують багаторазових і монотонних повторень. Що мені робити в цій ситуації? Необхідно спонукати дітей до використання смислової пам'яті. Семантична пам'ять - це здатність запам'ятовувати і відтворювати зміст, суть матеріалу. Чим більше знань, умінь і навичок набуває дитина, тим важливішою стає роль осмисленої пам'яті. Тому першою умовою успішного запам'ятовування є знання того, що потрібно запам'ятати.

Висновок

Ми можемо дійти висновку що процес формування кмітливості та вмінь учнів – це навчальна діяльність, спрямована на розвиток кмітливості та мислення учнів, виховання інтелектуальної культури.

Формування інтелектуальних умінь і навичок дітей молодшого шкільного віку відбувається в процесі засвоєння знань, а не зведення до певного обсягу накопичення. Лише тоді, коли знання стають особистим переконанням і духовним багатством, процес здобуття знань і їх якісне поглиблення є елементами розумового виховання.

У процесі навчання і виховання головною метою є формування особистості учнів, розвиток інтелекту.

Інтелектуальний розвиток - це процес розвитку інтелекту. здатність пізнавального мислення учнів.

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

2.1 Методика організації дослідження

Інтелект – це інструмент, який дозволяє людині самостійно планувати свої дії та діяльність. Рівень інтелектуального розвитку є найважливішою характеристикою особистості [9, с.34].

Щоб планувати розвиток дитини, необхідно знати реальний рівень її інтелектуального розвитку. Іншими словами, визначення особливостей інтелектуального розвитку дитини має передувати пошуку системних методів забезпечення навчального процесу.

Статистично прийняті рівні інтелекту: високий, вище середнього, середній, нижче середнього, низький і дуже низький (відсталий). На останніх етапах діти можуть набути лише базових навичок і потребують постійного догляду та нагляду.

Якісними показниками інтелекту є ефективність використання знань, алгоритмічна винахідливість процесу досягнення результатів, креативність (створення нестандартних зв'язків між поняттями та образами).

Досвід також є елементом інтелекту. Існує кілька позицій щодо процесу навчання, в результаті якого дитина отримує досвід.

1. Коли дітям показують процес певних дій, роботи, вони набувають досвіду.

2. Досвід формується, якщо дитина знає всі складові операції та їх послідовність. Коли дається вказівка виконати кожен операцію та «збирати» їх послідовно в активний алгоритм.

3. До роботи потрібно заздалегідь морально підготуватися. Тобто увага зосереджена на розумінні твору та створенні умов для виникнення потреби в його виконанні [9, с. 58].

Психологи заклали міцну теоретико-методологічну основу дослідження здібностей взагалі і зокрема, отримавши багатий фактичний матеріал і осмислено його осмисливши. Інтенсивність розробки методів діагностики низька. При вивченні компетентності використовується широкий спектр різноманітних методів: спостереження, природні та лабораторні експерименти, аналіз продуктів діяльності та ін., Але ці методи в цілому не відповідають рівню, необхідному формальними стандартами, рекомендованими для психодіагностичних методів. Потреба в такому підході зростає з необхідністю використання психологічних знань у різних сферах практичної діяльності, особливо в школі та в роботі психологічної служби на виробництві.

Загальновідомо, що ранній шкільний вік не завжди свідчить про високу успішність у випадку прихованого таланту. Найчастіше інтелект і креативність таких учнів проявляється пізніше в підлітковому віці, коли відбуваються якісні зміни в мисленні дитини і кількісні зміни в області інтелектуальної обробки інформації. Тому вивчення інтелектуальних здібностей кожного учня в початковій школі є особливо важливим.

Аналізуючи роль шкільного навчання у вихованні в учнів високого пізнавального інтересу, творчості, Оригінальний підхід до вирішення навчальних завдань і пошуковий характер діяльності, спроба дослідити психологічні особливості інтелектуального розвитку сприятимуть організації навчальної діяльності школярів молодших класів і нададуть можливість повніше і всебічно задовольняти пізнавальні потреби учнів.

Дослідження проводилось у 4-А класі Київської загальноосвітньої школи номер 35. У дослідженні взяли участь двадцять сім студентів.

Цілі дослідження:

- Визначення вікових особливостей розвитку інтелектуальних процесів в учнів початкових класів;

- Дослідження та створення умов навчання для стимулювання інтелектуального та мотиваційного розвитку молодших школярів.

Перший діагностичний етап дослідження був спрямований на вивчення динаміки розвитку розумової діяльності в початковій школі та відбір із загальної кількості учнів найвищого інтелектуального рівня.

Метою даного етапу дослідження було виявлення дітей шкільного віку, які розвивалися швидше, шляхом збору діагностичної інформації методом «Опитування розумової працездатності».

На цьому етапі основна увага приділяється індивідуальним дослідженням вікових особливостей психічного функціонування та розвитку невербального інтелекту.

Мета дослідження: Визначити рівень загальної розумової здібності.

Матеріали та обладнання: Коротка орієнтовна контрольна робота, папір, ручка або олівець, секундомір.

Процедури дослідження: Тести проводилися парами, що склалися з піддослідних і експериментаторів. Експериментатори дають піддослідним інструкції та варіанти тестів для визначення загальних показників загальних здібностей. Після ознайомлення піддослідних з інструкціями та прикладами завдань експериментатор подавав тестовий сигнал: «Починаємо!», вимірював час, а через 15 хвилин подавав команду: «Стоп!»

Інструкції для суб'єкта: «Вам дали кілька простих завдань. Уважно прочитайте цю сторінку, але не гортайте сторінку без команди.

Ознайомтеся з прикладами завдань і правильними відповідями на них:

Швидкий протилежний за значенням слову: 1-важкий, 2-гнучкий, 3-прихований, 4-легкий, 5-повільний. Правильна відповідь: повільно.

Вартість бензину становить 44 коп./л. Скільки коштує 2,5 літра?
Правильна відповідь: 110 коп., або 1,1 грн.

Шахтарі неповнолітні. Слова: 1 - схоже, 2 - протилежне, 3 - не схоже і не протилежне. Правильна відповідь: 3.

Тест, який ви проходите, складається з 50 питань. Тест займає 15 хвилин. Дайте відповіді на якомога більше питань, але не витрачайте надто багато часу на одне запитання. Незрозуміло, що тепер питати. Я не буду відповідати на ваші запитання під час іспиту. Коли я даю команду, він перегортає сторінку й починає працювати. Через 15 хвилин я отримав замовлення, негайно припинив виконання завдання, перегорнув сторінку та відклав ручку.

концентрований. Покладіть ручку праворуч. Очікування команди. Давайте розпочнемо! » [Додаток 1].

Діагностика рівня інтелекту дітей за методикою А. Зака «Логічні задачі»

Змістовна інформація про рівень психологічного розвитку, індивідуальні особливості пізнавальної діяльності, психологічні якості учнів потрібна педагогам і психологам для наступних цілей:

- Впровадження індивідуальних методик;
- Добирати завдання, які найбільш ефективно впливають на розумову діяльність;
- Вплив на особистість студента шляхом індивідуалізованої оціночної діяльності;
- Організувати роботу з батьками для підвищення психологічного стану учнів;
- Виявляти дітей, які є інтелектуально та творчо обдарованими.

У педагогічній психології розроблено кілька методик визначення рівня розвитку мислення школярів (опитувальник Джерасека, методика Гудінафа-Гарріса «намалюй людину», завдання А. Зака, методика «вилучення слів», матриця Равена та ін.) А.3 Цукер досліджував загальні відмінності серед школярів за підходом до вирішення 22 питань: теоретичних чи емпіричних.

Цілі та завдання:

- Визначити рівні розвитку та стилі мислення школярів;
- Діагностика рівня теоретичного аналізу та сформованості планів внутрішньої діяльності та вміння розумно діяти у молодших школярів;
- Визначати ступінь розробленості теоретичних методів вирішення загальних завдань, розробляти такі операції, як аналіз, структурування тощо;
- Дозволяє зробити висновок про специфіку розвитку таких інтелектуальних умінь дітей, як міркування, здатність планувати процеси міркування, ступінь рефлексивного розвитку.

Найлегші завдання (перші 4) більшість дітей можуть вирішити до кінця першого навчального року. Найважчі (останні 4) вирішують переважно діти 3-4 класів.

Терміни та тривалість: Дослідження мислення можна планувати та проводити протягом будь-якого періоду навчального року, наприклад, у другому семестрі (січень-лютий). Слід пам'ятати, що тести такого рівня складності рекомендується використовувати з другого по четвертий уроки. Відповідно до тестової ситуації виділіть 20 хвилин для виконання запитань. Дослідницька сесія з інструктажем та організаційними моментами триває приблизно 30-35 хвилин.

Матеріали та обладнання. Порядок проведення групового тестування рівня розвитку мислення учнів початкової школи виглядає наступним чином. Роздайте дітям два аркуші паперу. Один – це роздруковане завдання, а інший

– порожній для запитань. Завдання необхідно урізноманітнювати, щоб забезпечити самостійність дитини у вирішенні завдань [Додаток 2].

Брифінг. Враховуючи те, що завдання структуровані на блоки з різними характеристиками та стратегіями вирішення, психологу найкраще проводити покроковий інструктаж через певні проміжки часу. У таблиці також подано інструкції до кожного комплекту завдань. Потрібно орієнтувати дітей на те, щоб вони довго не думали над вирішенням однієї задачі: нехай діти розв'язують наступні задачі і повертаються, якщо встигнуть.

"Вам дали аркуш із 22 умовами завдання. Увага! На ньому ніхто нічого не писав! Підпишіть чистий аркуш паперу: ім'я та прізвище, рік і місяць, сьогоднішнє число, місяць, рік і клас, в якому ви навчаєтеся. .

Порядок тестування: «Подивіться на завдання. Перші чотири питання прості: для їх вирішення достатньо прочитати умови, подумати і написати у відповіді лише ім'я однієї людини, яка, на вашу думку, буде серед них. люди Запитання про найсмішнішу, найсильнішу чи найшвидшу людину. Давайте почнемо, не будемо втрачати час, у вас є 20 хвилин, щоб виконати все."

2.2 Аналіз результатів експериментального дослідження

Метою обробки результатів за методикою дослідження розумової здібності молодших школярів є визначення комплексного показника загальної розумової здібності (ЗР). Розраховується від кількості правильно розв'язаних завдань. Правильні відповіді див. у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

№ завдання	Ключ	№ завдання	Ключ	№ завдання	Ключ	№ завдання	Ключ
1	3	14	3	27	1	40	1/8
2	3	15	0,31	28	1	41	3
3	2	16	Так	29	2-13	42	14
4	Так	17	4	30	3	43	1
5	4	18	4	31	1600	44	800
6	2	19	3	32	1, 2, 4	45	1/10
7	4	20	Ні	33	18	46	280
8	1	21	3,5	34	3	47	4,5
9	5	22	31	35	1	48	1
10	40	23	2	36	1	49	3
11	3	24	1	37	4,8	50	17
12	2,7 (270)	25	1500 (15)	38	1		
13	4	26	1	39	20		

Аналіз результатів рекомендується починати з визначення рівня загальної розумової здібності. Для цього кількість правильно розв'язаних завдань (1б) необхідно порівняти з рейтинговою шкалою.

Таблиця 2.2.

Величина показника (Іп)	Рівень загальних розумових здібностей
13 і менше	Низький
14-18	Нижчий середнього
19-24	Середній
25-29	Вищий середнього
30 і більше	Високий

Результати дослідження оформляти у вигляді таблиці, де вказувати кількість правильно розв'язаних завдань та рівень загальної розумової здібності.

Таблиця 2.3.

№	Прізвище учня	Кількість правильних відповідей	Рівень загальних розумових здібностей
1	Александрович М.	25	Вищий середнього
2	Богач О.	29	Вищий середнього
3	Гарбарук О.	41	Високий
4	Голіотто С.	19	Середній
5	Горбач А.	33	Високий
6	Душистова К.	24	Середній
7	Ємець І.	18	Нижчий середнього
8	Католиченко О.	29	Вищий середнього
9	Кечин В.	34	Високий
10	Корницький Д.	31	Високий
11	Кравченко Т.	22	Середній
12	Курбатова Д.	20	Середній
13	Ліпанчиков С.	26	Вищий середнього
14	Маковецька М.	21	Середній
15	Мовчан І.	26	Вищий середнього
16	Мойсєєва О.	30	Високий
17	Мурамцев К.	19	Середній
18	Нікітюк Т.	18	Нижчий середнього
19	Овсійчук П.	32	Високий
20	Олещук Д.	38	Високий
21	Пивовар О.	24	Середній
22	Спирткова Т.	22	Середній
23	Терегов Р.	31	Високий
24	Харинюк І.	30	Високий
25	Царіковський Г.	38	Високий
26	Шипков Є.	26	Вищий середнього
27	Шуковська Я.	25	Вищий середнього

Отже, за результатами дослідження: 30% учнів мають високий рівень інтелекту, 29% – вище середнього, 32% – середній, 9% – нижче середнього. За цей період не було учнів з низьким рівнем інтелекту. рівні були знайдені. це опитування.

Учні з високим рівнем розвитку розумових здібностей мають високий ступінь гнучкості розуму, який можна визначити, виконуючи добре відомі

завдання, швидко і точно сприймаючи, розподіляючи і зосереджуючи увагу, що визначає завдання 8 і 13. Вони визначають вміння використовувати різноманітні матеріали, виділяти головне у змісті, поєднувати цифри, знаки тощо. Завдання 8 передбачає базове знання іноземної мови (в межах алфавіту), розв'язання якого свідчить про грамотність. Такі учні виконують усі завдання послідовно. Визначення легко вирішити дуже особисте. Крім того, це виявляє тенденції досліджуваних суб'єктів. Деякі з них, дивлячись на роздруковані завдання на контрольній роботі, обирали спочатку завдання з математики та числа, а інші віддавали перевагу усним завданням.

Важливими ознаками загальної здатності до навчання є інертність мислення і переключення. Для їх визначення в тесті подано спеціальне завдання. В учнів із середнім рівнем розвитку розумових здібностей по черзі з'являються різні види завдань, які важко розв'язати. Цим людям важко змінити спосіб їх вибору, вони не можуть змінити свій процес міркування, вони не можуть переключитися з однієї діяльності на іншу, їхні процеси мислення уповільнені, темп роботи сповільнюється. Вони виконують лише легкі для них завдання, які можна швидко вирішити.

Тест дозволяє розглянути пропозиції щодо інтелектуального розвитку в тих сферах, де відповідне завдання було виконано неправильно. Наприклад, тим випробуваним, які не виконали завдання 8 і 13, слід рекомендувати вправи для розвитку концентрації та розподілу уваги.

Учням, які погано розв'язують такі запитання, як 2, 5 корисно читати тлумачні словники, словники модних слів, словники прислів'їв, словники запозичень і двомовні словники для виконання мовних завдань.

Якщо випробуваний погано виконує числові завдання, то набір головоломок корисний для розвитку відповідних якостей. Коли учні відчувають труднощі при розв'язанні завдань, що вимагають просторових

уявлень, важливо тренувати увагу до різних об'єктів шляхом послідовних перетворень уявлених образів.

Результати досліджень рівня інтелекту дітей за методикою А. Зака «Логічні задачі» дозволяють визначити ступінь розвитку теоретичних прийомів розв'язування задач у цілому. можна зробити висновки про особливості розвитку у дітей таких інтелектуальних навичок, як міркування, тобто як дитина робить висновки з умов, які їй пред'являються як вихідну точку, не залучаючи міркувань інших людей, Відноситься до ситуаційних, а не до суттєвих аспектів умови.

ВИСНОВОК

У процесі інтелектуального розвитку накопичується певна сума знань: терміни, символи, імена, назви, дати, поняття, зв'язки і залежності, що існують між ними, втілені в правилах, законах, положеннях, формулах.

Основним завданням інтелектуального розвитку є розвиток загального мислення та його різних видів. Це також передбачає оволодіння основними розумовими операціями (аналіз, синтез, порівняння, систематизація). Важливим завданням інтелектуального розвитку є формування в учнів культури розумової праці, що включає навчальні навички. Вони поділяються на загальні для навчального процесу будь-якого предмета (читання, аудіювання, уміння висловлювати власні думки в усній формі, письмо, читання книг, уміння керувати собою) і конкретні предметні знання. майстер. Знання (читання нот, технічних креслень, карт, уміння слухати музичні твори, записувати числа, формули, ноти, користуватися словниками, довідниками тощо).

Культура розумової праці — це вміння раціонально використовувати прийоми розумової праці, акуратно виконувати різні операції, підтримувати порядок на робочому місці. Також передбачається розвиток в учня особливих якостей, необхідних для засвоєння знань у будь-якій галузі: уміння зосереджуватися на роботі, долати труднощі; розвиток пам'яті та використання її різних видів – логічної, моторної, візуальної; Ведіть спостереження та замітки; контролюйте себе, застосовуйте знання в інших умовах.

Розвитку інтелектуальних умінь сприяють певні види завдань:

- дослідження (спостереження, дослідження, підготовка дослідів, пошук відповідей у науковій літературі, екскурсії та експедиції тощо);

- порівняльні, що виражають подібність і відмінність понять і складних явищ;
- призначені для спрощення розумової діяльності, а також за допомогою алгоритмів або їх самостійного складання;
- аналізуйте та узагальнюйте символи, щоб розрізняти явища на класи чи види.

За результатами обстеження рівня розумових здібностей: 30% учнів мають високий рівень розумової здібності, 29% - вище середнього, 32% - середній, 9% - нижче середнього. Учні з низьким рівнем інтелектуального розвитку під час дослідження не виявлено.

Учні з високим рівнем розвитку розумових здібностей мають високу гнучкість мислення, вміють за короткий час визначати вміння оперувати різними матеріалами, виділяти головне, порівнювати числа, символи тощо, виконувати всі завдання підряд. В учнів із середнім рівнем розвитку розумових здібностей по черзі з'являються різні види завдань, які важко розв'язати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Агапова І. Подолання невдач // Кл.кер. – 2003. – Вип.7 – С.4-5.
2. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи: Курс лекцій. – К.: Вища школа, 1999. – 248 с
3. Андрющенко Т. Ю. Корекція психологічного розвитку школярів молодших класів на початковому етапі навчання // Вопросы психологии. – 2003. – I місце. - С. 44-53.
4. Соціальна педагогіка в Безпалько О. В. діаграми. підручник. – К.: Держкомстат, 2003. – 187 с.
5. Бессонова Т. Застосування практично-психологічних корекційних методів у системі психопедагогічного захисту соціально незахищених дітей і підлітків // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2002. - Випуск 6 - С. 310-316.
6. Виховання персонажа Вей ІД. Сходінки до духовності. – К.: Либідь, 2006. – 271 с
7. Блехер В. М. Психологічна діагностика інтелекту та особистості. – К.: Знання, 2000. – 378 с
8. Бурлачук Л. Ф. Психологічна діагностика особистості. – К.: Знання, 2000. – 576 с
9. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (Курс лекцій): Навчальний посібник. – К.: УНЛ, 2005. – 128 с
10. Ребалько Е. Ф. Психологія віку та відмінності: Підручник. Посібники – Л.: ЛГУ, 1998. – 256 стор.
11. Семенова Т. І. Інтелект у взаємозв'язку з психологічними захисними механізмами: Автореф. Дисертація... канд.псих. наук: 19 жовтня 2001р. - М.: Інститут психології РАН, 2005р. - 20 сторінок.
12. Ушаков Д. В. Інтелект: структурно-динамічна теорія. - М.: Інститут психології РАН, 2003р. – 354 стор.
13. Фіцула М. М. Педагогіка. – Тернопіль: Богдан, 2005. – 415 стор.

- 14.Хмурич Р. Вікова і педагогічна психологія: Психологічний симпозіум. – Тернопіль: Богдан, 2001. – 265 стор.
- 15.Холодна М.А. Когнітивний стиль як прояв особистісного інтелекту. – К.: ХДУ, 1999. – 73 с.
- 16.Соціальна психологія системи Циба В.Т. – К.: ЦНЛ, 2006. – 328 стор.
- 17.Шмаргун В. М. Індивідуально-генетичні аспекти інтелектуального розвитку дітей. – К.: Міленіум, 2005. – 281 с.

РЕЗЮМЕ

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Ключові слова: середній вік, емоційний інтелект, інтелектуальний розвиток, найковий інтерес, емоційна компетентність, молодший вік.

У роботі був аналіз особливостей розвитку інтелекту у молодших школярів віком від 5 до 8 років. У процесі цієї роботи ми дійшли висновку про великий розвивальний центр та його вплив на розвиток особистості.

RESUME

FEATURES OF INTELLIGENCE DEVELOPMENT IN YOUNGER SCHOOL STUDENTS

Key words: middle age, emotional intelligence, intellectual development, personal interest, emotional competence, younger age.

The paper analyzed the peculiarities of the development of intelligence in younger schoolchildren aged 5 to 8 years. In the course of this work, we came to a conclusion about a large developmental center and its influence on personality development.